

Artikelarkiv Arvesølv 2008

Fra Alvin Hansens erindringer

af **Viggo Andersen**

Alvin og hans to brødre Arthur og Magnus blev født ude i Strandgyden (nuv. Lindøalleen), deres forældre var Alvilda og Niels Hansen. Han var vognmand og hjalp sin bror Karl Hansen.

Alvin var født i 1926 og nåede at komme i Munkebo forskole, inden han og familien flyttede til Møllelauget til det lille landsted med de stråtækte bygninger beliggende nuværende Kølstrupvej 36. Hans skolegang i Dræby startede i 2den klasse ved Frøken Larsen. Jeg husker ham som en frisk fyr, der ikke var bange for at svare igen, når man syntes uretfærdig behandlet af lærerne, selv om det kostede en lusning, en til ham og en til mig, fordi jeg holdt med ham.

Efter konfirmationen tjente han et år hos Hans Nielsen i Dræby ved Geels å og kom så i lære hos Poul Nielsen, Dræby Maskinfabrik.

Alvin skrev sine erindringer, som det følgende er uddrag af. Så vi lader ham selv fortælle, for det var han god til.

Vort hjem i Møllelauget lå utroligt flot i bunden af Kertinge Nor, og der var fri udsigt over fjorden fra vore stuer. Folk stoppede ofte op og beundrede denne idyl med bindingsværk, små vinduer og stråtag, og med en åben lille gårdsplads mod gaden, og en gammel have med krogede store æbletræer.

Storebror og jeg gik nu i Dræby skole, Magnus var endnu ikke begyndt skolegangen. Dræby skole var også opdelt i to bygninger ca. 4 km fra vort hjem. Skolevejen gik gennem en stille vej over en bakkekam med hulvej og gamle piletræer.

Et af goderne ved at skulle i skole i Dræby var, fordi her boede mormor, som vi ofte besøgte, for hun havde altid lidt godt, når vi kom. Mine bedstefædre har jeg aldrig kendt, de var døde, før jeg blev skabt, men så kunne jeg jo nyde bedstemødrene.

Læretid

Min storebror var nu i snedkerlære, og lillebror blev konfirmeret og kom ud at tjene på en gård.

Jeg selv kom i lære som maskinarbejder i 1943. En læretid på 4 år i en mindre blandet fabrik, hvor betingelsen var, at jeg skulle bo og spise på stedet – ingen løn første år, 120 kr. andet år stigende til 240 kr. tredje år – medens sidste årsløn steg helt op til 360 kr. Ingen fed løn, og jeg måtte så arbejde i fritiden for at få lidt lommepenge, for det var meget lidt far og mor kunne give mig. Men ofte måtte jeg hjem for at få et godt måltid mad og for at få mor til at ordne mit tøj.

Madmor var en dygtig kok, hvor alt kunne udnyttes blot det var billigt – f.eks. var en bøf en stegt rødbede med løg!, grøntsagssuppe med en del kartofler, sammenkogte retter hvor vi ind imellem fandt et stykke kød, og tit tog vi det på gaflen og

kiggede længe på det, før det blev spist, til stor fornøjelse for de andre arbejdskammerater, og til stor forargelse for mester og frue.

Vores værelse, der lå over værkstedet, var uden anden varme end det, der trængte op fra den enkelte ovn i værkstedet, hvori der kun blev fyret om dagen. Et gode var, at det enkelte lag brædder, der var mellem værksted og de to værelser, var ret utæt. På værelserne var der to senge og et skab til hver, og adgangen til disse var over et uoplyst loft med trappe ned til modsat ende af værkstedet.

Dette loftareal gav megen fornøjelse, for i denne 3 - 4 mands gruppe af unge men-

Svende og lærlinge på Dræby Maskinfabrik ca. 1945 med Alvin Hansen i midten

nesker var der ind imellem nogle, der kom sent hjem, og når man gjorde det, listede man over det mørke loft for ikke at vække nogen. Mester og frue havde soveværelse på den anden side af en skillevæg mod vort loft. Hvis gruppen vidste, at en af os kom senere hjem, kunne vedkommende forvente en overraskelse! Som f.eks. det, at man stødte ind i et stativ, hvorpå der stod et blikfad og meget andet, der kunne larme uhyggeligt i natten. Følgen af denne larm blev gentaget ved morgenbordet næste dag, når fruene skældte ud over at få en forskrækkelse, men selvfølgelig kendte ingen til episoden.

Mine lomme penge måtte jeg jo tjene selv, så første år var jeg ude at hakke roer hos forskellige bønder, og jeg var også med på høstarbejde samt alt andet foreliggende. Om vinteren var jeg på teknisk skole i Odense, ca. 15 km. hver vej.

De sidste 3 år kunne jeg tjene lidt på min lærdom, og jeg fabrikerede forskellige ting som standerlamper på en kraftig fod og en stor bue op til skærmen, der så kunne lyse ned over en stol. Også smedjærnslåger og lyseholdere m.m. var noget af det som jeg lavede på værkstedet om aftenen.

Det blev mig selv, der de sidste to år af læretiden var ældstemand på værkstedet, så det må have knirket for mester, men det gav mig en mulighed for større erhvervs erfaring, som jeg kunne bruge til opgaver med reparationer hos bønderne, så deres maskiner kunne holdes i gang såvel om aftenen som i weekenderne. Og det gav jo en god kontantafregning der gik ubeskåret i egen lomme. Næsten altid var der job nok til mig.

Under krigen dyrkede folk deres egen tobak. Jeg opfandt en lille maskine, nærmest en hakkelsesmaskine, der selv førte tobakken frem i forudbestemt fart og afstand, så afskæringerne blev meget ens, enten til pibe eller cigaretrulning. Af en kammerat købte jeg opskriften til en essens, der skulle dryppes i det afskårne tobak, og derved give en god smag ifølge udsagn, da jeg ikke selv kunne dømme smagen, når jeg ikke røg tobak.

Jeg erindrer også en speciel lørdag middag. Jeg kom hjem fra et job, mester og en svend stod og diskuterede og var lykkelige, da jeg kom hjem lige før middagslukningen. En opgave i Bullerup var lige anmeldt, og de var enige om, at dette stykke rørarbejde var jeg bedst til! Jeg indvilligede, på betingelse af, at jeg kunne låne svendens lille motorcykel- OK, og jeg tog af sted til opgaven.

Først da jeg kom frem, så jeg, at det var hos vor lokale betjent. Uhyggeligt, da jeg jo ikke havde kørekort, men opgaven blev løst, betjenten var glad, og selvom han kendte vor familie godt, nævnte han intet om transporten.

En aften, jeg stod og arbejdede i værkstedet, skulle jeg flytte en lampe, der hang i en lang krog. Man havde jo ikke lys udfor de steder, det skulle bruges, og måtte derfor flytte lampestedet efter behov. Jeg gik med træsko på en del metalrør der lå på gulvet, tog fat i lampens lange krog, og fik et elektrisk stød, der slog mig omkuld, så jeg landede oveni rørene. Jeg husker intet, før mester stod over mig og skældte og smelte, fordi jeg havde slået sikringerne, så han ikke kunne høre sin radio. Hvordan jeg havde det, var ikke hans bekymring - og godt ør i hovedet kunne jeg konstatere hvor heldig, jeg havde været i mit fald, for jeg blev hængende på ledningen og var faldet til den side, hvor ledningen ikke kunne nå, og derfor blev den revet over.

På maskinværkstedet var der en svend, der næsten var pigesky, men en dag så vi ham følges med en pige fra nabolaget. Det skabte grundlag for en del sjov, der endte med, at vi sendte en annonce ind til Kerteminde avis om forlovelse mellem de to.

Han sprang højt i luften, da madmor en middag lykønskede ham. Han styrtede hen til pigens forældre, hvor hun boede, undskyldte og fraskrev sig ansvaret for annoncen. Forældrene tog det afslappet og spurgte, om det ikke kunne være vi andre, som de kendte godt. Han mente ikke, det kunne være os, da vi havde teet os som uskyldigheden selv.

Svendens møde hos forældrene og pigen blev starten på flere møder, og slutningen blev et bryllup.

Teknisk skole

Turene til teknisk skole var virkelig en oplevelse, for vore cykler havde fast gummi som dæk. De var skåret ud af gamle bildæk, da det jo var umuligt at få cykeldæk.

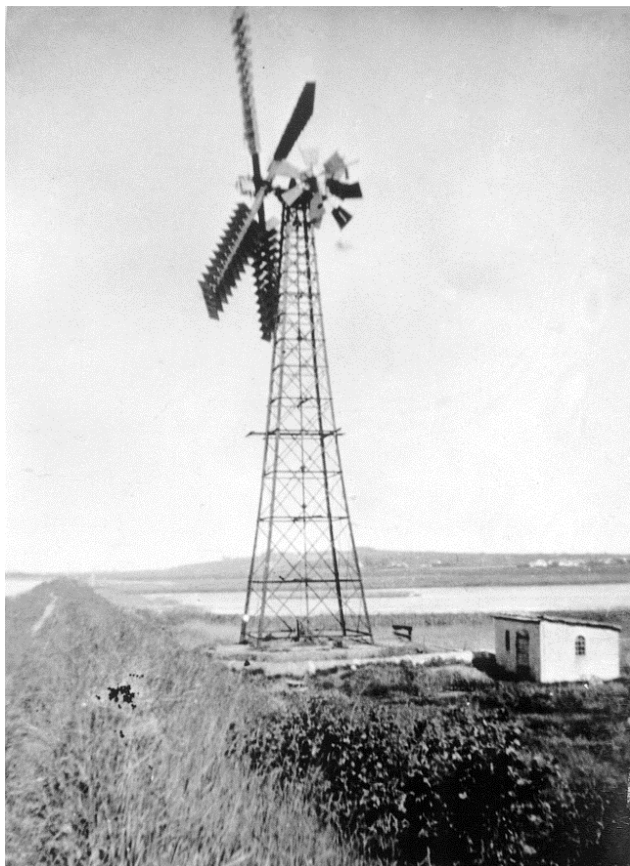
Fast gummi var tungt og hårdt at køre med. Et år var jeg heldig, at vor fætter Besserman kunne skaffe sortbørsdæk, d.v.s. et ballondæk + et lille motorcykeldæk. Jeg måtte så svejse cyklen om, så der var plads i gaflerne. Det blev mere behageligt at sidde på sadlen, men også tungt at træde disse store dæk rundt.

Tyskerne havde indført spærretid fra kl. 21, Teknisk skole sluttede kl. 20, så jeg fik en passerseddel, hvis der skulle ske uheld så jeg ikke kunne være hjemme til tiden.

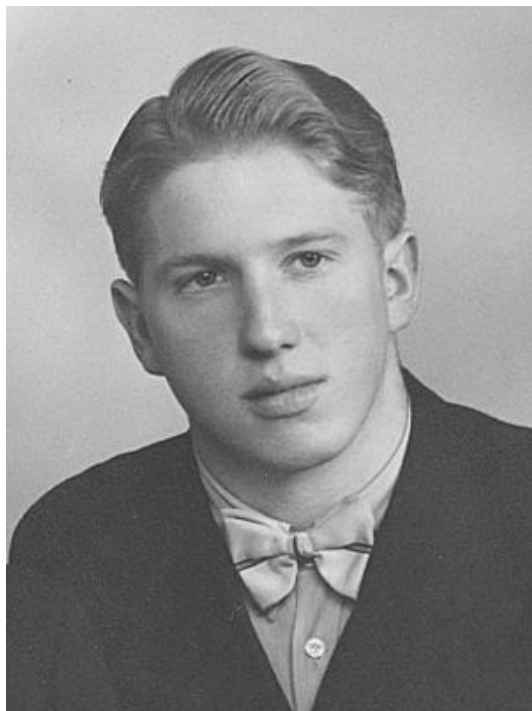
På Teknisk skole fik jeg organiseret det sådan, at jeg kunne komme lidt for sent grundet togets tider, og hos læreren fik jeg lov til at gå lidt før afslutning, for at være sikker på at nå hjem før spærretiden.

Samme passerseddel gav mig også lidt mavepine, for en kammerat og jeg snakkede om at gå på kursus og lære engelsk. Jeg var der kun første gang, hvor litteraturlisten blev skrevet ned, og jeg tog et papir op af lommen og skrev ned – det var passerseddelen hvad så hvis den skulle vises frem til tyskerne en dag? – Det blev ikke aktuelt.

Maskinværkstedet var et blandet værksted med landbrugsmaskiner, men helt specielt byggede vi en halmpræsser, som blev bygget op helt fra bunden, Dræby presseren, så her arbejdede jeg også med træ. En dag ved et arbejde med lister på afretteren (d.v.s. en elektrisk høvl) undredes jeg over, at der kom en mørk stribe over maskinen, - det viste sig at være blod fra min højre langemand der havde været i maskinen og var blevet afkortet.

Den store vindmølle ved Vigerø fra 1921

Alvin Hansen ca. 1946

En tilbagevendende opgave for værkstedet var reparation af de ret mange gamle vindmøller, der stod langt ude i de fugtige engarealer, hvor de med en stålsnegl pumpede vandet væk fra enene. Jeg blev sendt ud til en sådan en ude bag Munkebo bakke, det var galt med forreste leje ved vingerne. Normalt krævedes der, at der skulle en mand med fra bondemanden. Men her kom der ingen.

Reparationen krævede, at møllen skulle stoppes, og det blev gjort ved at nederste vinge blev surret til skelettet. Det var en svær opgave ene mand, og surretovet var ikke nyt. Jeg klarede at stoppe den og binde vingen. Så kravlede jeg op og ud på vingernes centrum, der efter vindretningen den dag var lige over sneglen.

Da jeg hang her og arbejdede gav det et sæt, og vingerne begyndte at snurre, så var det med at være hurtig og slynge en arm og et ben omkring vingearmen, og nu fik jeg en snurretur med hovedet

henholdsvis op og ned. Gode råd var dyre, men der var kun mig selv til at tænke - så efter en tid med snurreture skulle der ske noget, jeg kunne og turde ikke

springe ned over den farlige snegl! Jeg måtte ud af vingen, og hver gang vingearmen, hvor jeg havde mine ben, var nedad, tog jeg et lille trin ud til næste vingeblad.

Jeg følte tiden meget lang før denne sidevægt standsede møllen, og jeg kunne komme om på indersiden af vingen og derfra ind på skelettet og væk, før jeg blev ramt af næste vinge – puha. Så pakkede jeg sammen og cyklede hjem. En oplevelse rigere.

Teknisk Skole lå lige over for Oddfellow logens bygning, som var okkuperet af tyskernes værnemagt. Et af krigens krav var, at det var forbudt udendørs at samles i grupper på mere end 5 personer.

Foran logebygningen var der en hæk ca. 1 meter høj. Hundredvis af elever blev lukket ud fra Teknisk skole, vi var nogle, der her skulle hver sin vej, og stoppede op foran hækken og havde forskellige bemærkninger, før vi skulle skilles for den dag. Pludselig rejste der sig 7-8 tyske uniformer bag hækken med deres maskinpistoler, og deres heraus behøvede de ikke gentage, før vi var væk.

Spærretiden ophørte, så jeg undlod cyklen og tog toget. Skoletiden var fra kl. 18-21, og togtiden passede derind, og hjemad kl. 21.10 eller 23.10. Ofte tog vi 23.10 og gik ind til sidste forestilling i en biograf. Det kunne lige nås, hvis vi løb til banegården.

Vi købte altid billigste pladser, og lige før start skulle vi på toilettet eller andet, og kunne så ikke huske vore pladser, og satte os hvor vi havde lyst.

Edith og Alvin Hansen i begyndelsen af 1950-erne

Engang var jeg og en fra Bullerup til en forestilling og holdt nøje øje med uret i salen, vi havde ikke selv noget ur, sprang ud på klokkeslæt, og spænedes af stedet – toget var kørt, og der stod fire fra Kerteminde, tre knægte og en pige, der også var kommet for sent. Uret i biografen gik ikke rigtig. En af dem fra Kerteminde havde

en far, der havde en lille åben ladvogn. Ham fik han til Odense efter os, og vi kunne sidde på ladet hjem.

På dette lad talte jeg første gang med Edith, som var pigen, og da vi igen mødtes ved et bal på Tornøes hotel i Kerteminde kunne vi jo tale sammen – det blev til flere møder, med følgen som kendes – ægteskab.